

הוציאו לו פרק חמישי יומא

נה.

עין משפט נר מצוה

בד א ב ג מ"פ פ"ג מהלכות
עבודת יוה"כ הלכה ה':

רבינו הגנאל

כמעליף כמגדנא. פירוש
כגון המכה שמרים ידו ואינו
מכה עד (ב) שורירי. ירושלמי
כמטבר. פי"י מי שאומרים
שטה ידו עד טברו. ת"ר
כשהוא אינו מזה על גגה
של כפרת אלא כנגד טיחה
של כפרת. הוא עוביה והוא
(ג) מצוה הכל אחד הוא. שיש
נוסחאות מתחלפות לפיכך
הוצרכו להודיע שהכל טעם
אחד הם. כשהוא מזה למעלה
מצדיד ידו למטה וכשהוא
למטה מצדיד ידו למעלה.
מזה לך שמה למעלה ומה
למטה. ופרשיון מדכתיב
והוא (עליו) באצבעו על פני
הכפרת קדמה ולפני הכפרת
ידו שבע פעמים. כל מקום
שנאמר על הוא למעלה
וכל מקום שנאמר לפני הוא
למטה. והכל במקום אחד הן
אלא הצדד (היד) הן היא
כיצד כשהוא למעלה מצדיד
ידו למטה. פי' נותן כף
היד למטה ואצבעותיו כפי
למעלה ומה. והואה שהוא
מזה עולה למעלה מן כפרת
כנגד הכפרת מחוץ (הכפרת)
(לכפרת) וחוזר ונופל למטה
בקרקע. וכשהוא מזה למטה
בקרקע מצדיד ידו למעלה
כלומר כף היד למעלה
ואצבעותיו למטה. ומה כנגד
עוביה של כפרת שהיא מצוה
והיא טיחה כדגרסינן ארין
ט' וכפרת נסח הרי עשרה,
והואה שמה ויהי ונופלת
בקרקע מחוץ של ארין כנגדו.
וארבינן לא יאמר למטה
בשעיר כו'. כלומר לא היה
צריך לכתוב בשעיר לפני
הכפרת, דשמע כי מזה
מדת השעיר למטה, דגמר
מטה דשעיר ממה דפר
שכבר כתביה ועשה את דמו
כאשר עשה לדם הפר. למה
נאמר לפני הכפרת בשעיר,
להקיש על הכפרת שכתוב
בשעיר לפני הכפרת שכתוב
בו, מה לפני שכתוב בו,
למה הוא ולא למעלה, אף
על נמי שכתוב בו למטה
הוא ולא למעלה. פי' זה
שכתבתי לך בשעיר והוא
אותו על הכפרת, אינו על
הכפרות ממש אלא כמו לפני
הכפרות, כשם לפני למטה,
כך על הכפרת שכתב למטה
הוא, כמו שכבר פירשנו
למה הוא ולא למעלה והוא
(למעלה) [למטה] בהצדד
הכף היד והצדד אצבעות
והורדת אצבעותיו לכבד,
[ו]לאו דם נוגע בכפרת
כלל ולא למעלה ממש
הוא. וארבינן אדרבה לא
יאמר ולקח מום הפר והוא
באצבעו על פני הכפרות
קדמה שהוא למעלה בפר,
שאנו צריך אתו, דגמר
ממעלה דשעיר שהיה הכתוב
הקיים שנאמר ועשה את
דמו כאשר עשה לדם הפר.
נאמר למטה למעלה דפר
ממעלה בפר לאקושי (על
לפני) [לפני לעיל], מה על
על משה אף פני פני ממש.

אָלָא אי אמרת לַמַּעֲלָה דפר לַאֲקוּשִׁי בּוּי. וְאִם תֵּאמַר וּמִנְהַן
לְחַת לְמַעְלָה דפר לֹא נִגַע אֵילִימָא מֵהִיקָשׁ דְּשַׁעִיר כְּלַמְנָן
וְהֵא שַׁעִיר גּוֹפִיָּה גַּמְר זַהִיקָשׁא לְדִיתָקֶשׁ עַל לְלַפְנֵי וְדָבַר הַלְמַד
זַהִיקָשׁ אִינוּ חוֹזֵר וּמִלְמַד זַהִיקָשׁ וְי"ל גִּילֵי מִלְמַתָּה הוּא דַּעַל דְּהַכָּה
כְּדַתְסָם אִי נִמְי כִּיּוֹן דַּשְׁכַּחְתָּן דַּעַל

דשעיר לאו דווקא מקשינן נמי גבי
פר על לפני:

מַפְנֵי תַּעֲרוּבַת חוּבָה בְּנִדְבָה.
אֲזַל תַּעֲרוּבַת חוּבָה בְּנִדְבָה.
לִיכָא לְמִישַׁח שִׁיקָא מִקְרַת מַמְנוּת רַחֵל
וּמִקְרַת מַמְנוּת לֹאֵה יִקְרִיז צַבְיִל
לֹאֵה דַּלְפֶּשֶׁר דְּכַל אַחַת לוֹרֶרַת
מַעֲוִיָּה לְעַלְמָה וּנְוֹמַת זְשׁוּפֶר וְכַן
עוֹשִׂין לְרַבְּנָן דְּרַבִּי יְהוּדָה דְּסַבְיִרָא
לְהוּ שׁוּפְרוֹת הִיוּ לְקִינֵי חוּבָה וְכַשְׁהִכֵּן
לוֹקֵחַ מַכֵּל כְּרוּר קָן אַחַד מִקְרִיז כֹּל
קָן וְקוּ לָסֵם מִי שׁוּא:

מַפְנֵי תַּעֲרוּבַת חוּבָה בְּנִדְבָה.
אִין לְהַקְשׁוֹת לוֹמַר אִיִּפְסַל לֹא
הִיו שׁוּפְרוֹת לְנִדְבָה מִפְנֵי הַתַּעֲרוּבוֹת
אֲזַל לְחוּבָה תַּקְנוּ שׁוּפְרוֹת דִּי"ל
לְנִדְבָה נִפְשֵׁי עוּדוּ דְזִימְנִין שְׁלָא הִיו
מִקְרִיזִין נִדְבָה יְמִינִים רַבִּים כְּשֵׁלָא הִיו
הַמְנוּחָה צְטֵל וְצַמְחָן כֵּן הִיו שׁוּמְרִים
מַעוֹת הַנִּדְבָה לְהִכִּי לְרִיבֵי שׁוֹפֵר אֲזַל
חוּבָה וְכִיּוֹן לְהַקְרִיז לֹאֲלַחַת:

קִינֵין

אחת למטה בשעיר איני יודע כמה הריני דן
ונאמרו דמים למטה בשעיר מה למטה בפר שבע אף למטה בשעיר
שבע או כלך לדרך זו נאמרו דמים למעלה בשעיר ונאמרו דמים למטה
בשעיר מה למעלה בשעיר אחת אף למטה בשעיר אחת נראה למי דומה
דנין מטה ממטה ואין דנין מטה מלמעלה אדרבה דנין גופו מגופו ואין
דנין גופו מעלמא תלמוד לומר ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר
שאין תלמוד לומר כאשר עשה ומה תלמוד לומר כאשר עשה שיהיו כל
עשיותיו שוות כשם שלמטה בפר שבע כך למטה בשעיר שבע למדנו
כמה למטה בפר ובשעיר שבע למעלה בפר איני יודע כמה והריני דן
נאמרו דמים למעלה בשעיר ונאמרו דמים למעלה בפר מה למעלה בשעיר
אחת אף למעלה בפר אחת או כלך לדרך זו נאמרו דמים למטה בפר
ונאמרו דמים למעלה בפר מה למטה בפר שבע אף למעלה בפר שבע
נראה למי דומה דנין מעלה ממעלה ואין דנין מעלה ממטה אדרבה דנין
גופו מגופו ואין דנין גופו מעלמא תלמוד לומר ועשה את דמו כאשר עשה
שאין תלמוד לומר כאשר עשה ומה ת"ל כאשר עשה שיהיו כל עשיותיו
שוות כשם שלמטה בפר שבע כך למטה בשעיר שבע וכשם שלמעלה
בשעיר אחת כך למעלה בפר אחת: אחת אחת ואחת אחת ושתיים:
ב"ר (ג) אחת אחת ואחת אחת ושתיים אחת ושלוש אחת וארבע אחת וחמש
אחת ושש אחת ושבע דברי רבי (ג) מאיר ר' יהודה אומר אחת אחת ואחת
שתיים ואחת שלש ואחת ארבע ואחת חמש ואחת שש ואחת שבע ואחת
ולא פליגי (ג) מר כי אתריה ומר כי אתריה דכולי עלמא מיהת הואה ראשונה
צריכה מנין עם כל אחת ואחת מאי טעמא רבי אלעזר אומר (ג) שלא יטעה
בהזאות רבי יוחנן אומר אומר קרא (ג) ולפני הכפרות יזה שאין תלמוד לומר
יזה ומה ת"ל יזה לימד על הזאה ראשונה שצריכה מנין עם כל אחת ואחת
מאי בינייהו איכא בינייהו דלא מנה ולא טעה: יצא והניחו על כן הזהב
שבהיכל: (ג) תנן התם רבי יהודה אומר (ג) לא היו שופרות לקיני חובה מפני
התערובות מאי מפני התערובות אומר רב יוסף מפני תערובת חובה בנדבה
אמר ליה אבבי ונעביד תרי ונכתוב עלייהו הי דחובה והי דנדבה רבי יהודה

לית

ובענין דנגע בכפרת. נוסח אחי מה פני ממש אף על על ממש. ופירושה כדרך האשונה. ודחינן האי יומא אי אמרת
למטה דשעיר לאקושי. ולמדנו שאין זה למעלה ממש, לא בזה ולא בזה שהקישן הכתוב זה [וזה], ולמה בא למעלה דפר,
ללמד שכל מקום שנאמר פני קדמה הוא, ואינו אלא פני המזרח ממש. אלא אי אמרת למעלה דפר להקשה ולמד כי כל
מקום שכתוב בו, על למעלה ממש הוא, וכל מקום שכתוב בו לפני, למטה ממש הוא, ותרווייהו על גופא של כפרות, כבר
למד זה מזה כמו שאמרנו למטה דשעיר למה לי, אלא דרבי למטה להיקושא. ועמדה ההלכה כי כל ההזאות במקום אחד הן
והכל בקרקע. ת"ר והוא אותו על הכפרת וגו'. דייקין דוקיא דקרא מדכתיב אותו, דלא היה צריך ליה אותו ש"מ כי הזאה
אחת בלבד מן המנו למעלה. הנה מצאנו מפורש בשעיר למעלה הזאה אחת, ומצאנו למטה בפר שבע הזאות, שנאמר ולפני
הכפרות יזה שבע פעמים, וגמרי מהרדי דהא הקישן הכתוב כי עד ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר שיהיו כל עשיותיו

כמגדנא. כמכה בזרועה שמתחיל מן הכתמים ומכה והולך למטה:
אינו מזה על הכפרות. על גגה אלא כנגד עוביה ולא היו דמים
נוגעין בה: **כשהוא מזה**. אחת למעלה מולדד גב ידו למטה ומזה
כלפי למעלה וכשהוא מזה השבע למטה מולדד ידו למעלה ומזה למול

פניו אחת גבוהה ואחת צנמוך
הימנה וכולן נופלות לארץ: **מנה בני**
מיני. דאינו מזה על הכפרות אותן
שמים אחת של מעלה צפר ואחת
של מעלה בשעיר על גג הכפרות
ממש: **לא יאמר למטה בשעיר**. לא
יאמר ולפני הכפרות דהיינו למטה

דשעיר דכתיב זיה והוא אותו על
הכפרות ולפני הכפרות דלא כריך
דסוף סוף גמר ממטה דפר שהיה
לא פירש בו כמה הואות וילפינן ליה
לקמן ממטה דפר דכתיב זיה ולפני
הכפרות זיה שבע פעמים וכיון דסוף
סוף גמר מינה לישמוק קרא מיניה
וליגמרה לכולה מילתא דמטה דשעיר
ממטה דפר דליתאקושי להדיד דכתיב
ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר
דשלאמא למעלה ידיה אליעזרין
דמפורש בו אחת דכתיב והוא אותו
על הכפרות ואותו חלל משמע ובמעלה
דפר לא פירש אחת: **למה נאמר**.
למטה דשעיר לאקושי ליה מעלה
דשעיר ולומר על הכפרות כלפני
הכפרות מה לפני דלאו ממש נוגע
צכפרות דהא לפני על הארץ משמע
אף על גב דלא ממש נוגע צכפרות אלא
לענין שיהא מולדד ידו למטה:

אדרבה לא יאמר למעלה צפר ולא
לרין. דסוף סוף גמר לקמן ממעלה
דשעיר שפירש בו אחת: **למה נאמר**
לאקושי. לפני דפר למטה דפר
שהמופנה בא ללמד: **מה על על**
ממש. דהא על פני הכפרות כתיב
אף לפני על ממש שיהו דמים
נוגעים צעביה של כפרות: **אי אמרת**
בשלאמא למטה דשעיר לאקושי.
כדאמרן למעלה דפר דקשיא לך לא
יאמר מיבעי ליה לכדתניא (וכו'):
למדו למעלה בשעיר אחת. דלדמות
לדמו ממשע: שאין סלמוד לומר (וכו').
שהרי אף כאלן פורש והוא ועל ולפני:

מר כי אתריה וכו'. באתריה דרבי
מאיר מונין מנין כלל תמילה ואחר
כך פרט כגון עשרים ואחת עשרים
ושתיים ובאתריה דרבי יהודה פרט
תמילה שמים ועשרים שלש ועשרים:
שלא יטעה. שיהא לו שהות צנתיים
לעת לבו למנין שלא יטעה: **לימד**
על הזאה וכו'. וכתיבא חוקה
לעיונא: **לא היו שופרות לקיני**
חובה. שופר לתת לתוכו מעות מי
שעליו קן חובה של זה חובה ויולדת או
מטמא מקדש כשם שהיו שופרות לקן
נדבה כדתניא לקמן צשמעין (ה) והכהנים
לוקחין צמעות קינין ומקריבין אותן:
מפני שופרות חובה צנדה. שמה
יתחלף שופר צנדה ויקריב מנמות
שופר החובה נדבה או משל נדבה חובה ומיפסל שהחובה אחת לטמאת ואחת לעולה והנדבה כולן עולות ואין מעשה טמאת שוין:

בבבדיה. וא"כ שכל חובה נטלו איכא תערובות שיתערבו מעות של שמים ויקנה שני קינין ויחנן אחת [מעות] של זה לזה ותלי מעות
של זה לזה, וכן מימא צמתימיה המון כך שכל קן שיקריב הכהן לשם צנעו יזהו שלו, הא מימא למאן דלית ליה צנריה אלא ליה יהודה
דלית ליה (מאי איכא למימר) [בבבדיה] וא"כ ליה קן דהכא שהיו עושין שופרות לקיני חובה י"ל אלא מעטמא דלקמן דמעות שמתו צנעיה
כו' (מאי איכא למימר), ואומר רבינו שצנורות היו מעות (שלה שכל) [כל שכל] אחד ואחד והיו מפרשינן מעות כל קן וקן לשם מי שהוא.
מ"ר, וכן פירש ר"י קוב"ץ, וה"ר אלחנן פירש דמייירי שפיר בלא צנורות ואפילו למאן דלית ליה צנריה שיתמו ממעלה אם יקח הכהן
המעות של כל אחד ואחד מוטב ואלו לאו ימללו מעות שזוקק הכהן אותו הן צנעוין (שג) [על] אלו בכל מקום שהן וקמן מעות הללו
שן חולין למזכר וזה מנזכר ממעלה שמתעטעו שלו יתחלל כולם על הקן.

(א) מנחות ט. כ. (ב) [מוס']
ספ"ז וסג ג"י אחרת,
(ג) [ויקרא] אמת דברי ר'
יהודה ר' מאיר יומא אחת
כו' וע"ש, (ד) [פסחים ג.
טז, י"ג] [ליתא צמעות אמת
נירוטמיו משקלים אמת וכן
בנוספתא שקלים פי"ג ט"ז,
(ו) ירוש' שקלים פקד ששי
הלכה ט. ז. ע"כ,]

תורה אור השלם

1. וְשָׁחַת אֶת שַׁעִיר
הַחֻטָּאת אֲשֶׁר לְעֵם הַיְהוּדִים
אֶת דָּמוֹ אֶל מִבְּיַת לַפְּרִיֶּתֶת
וְעֹשֶׂה אֶת דָּמוֹ בְּאֶשׁ עֹשֶׂה
לְדָם הַפָּר וְהָדָה אֹתוֹ עַל
הַכַּפְרֹת וְלִפְנֵי הַבְּפֹרֶת:
וּקְרָא טו טו
2. וְלָקַח מִדָּם הַפָּר וְהָדָה
בְּאֶצְבָּעוֹ עַל פְּנֵי הַכַּפְרֹת
קְדָמָה וְלִפְנֵי הַכַּפְרֹת יָזֶה
שֶׁבַע פְּעָמִים מִן הַדָּם
בְּאֶצְבָּעוֹ: וּקְרָא טז טז

מוסף רש"י

כמגדנא. סלקינן ז"ל הכמה
כלזעה, זו למטה מו, שאינו
מכה במקום אחד, ואין
מלפני כל נדע ל' וע"כ
טו וכע"ז ובהם (לח), זה
בנה אב, זו כנה הקביה
אז ומלמד לכל פני שמונה
דקדים הן כי יבטי דבא"י פני
כמי קדמה (מנחות כז).

חוס' ישנים

מר כי אתריה וכו' כי
אתריה. וגם בלשון המקרא
פעמים שמקדים משנין מועט
למנוחה ופעמים איפוכא.
א"כ ע"י הזאה ראשונה
שצריכה מנין. מפרש במ"כ
ואחרי פרק ג, [ג] מדכתיב
שבע פעמים ולא כתיב שבע
טיקין, [ולשון] פעמים משמע
ליה שם מנין. שלא יטעה
בהזאות. ואומר ריב"ז דכא
אחי למיטעו שאם לא ימנה
הואה לצנעוה של מעלה
לענמה שם על שבע מטה
יצא שיענה ויחלל והואה
רצונה לחסוין שבע של מטה
ויחלל לומר בהזאה ראשונה
שלמטה שים ולא ארבעה
להפסיק ולהמחיל פסע שניה
אחת צמעות ממטה. וא"כ
אף לא חיישין למה לא יחלל
הואה ראשונה (כלל) [בכלל]
אלו שבע למטה וימנה עד ח'
ולא אחי למיטעו. י"ל דהא לא
אפשר למנוח להפסיק צמעות
לשמטה ממון' ולא ממון ח'.
וה"ר משמע כירושלמי
[ד'] דגרב הכהן א"ר יוחנן
כדי שלא יטעה, א"ר ועירא כדי
שימנוח הוחמו ממון צנעוה,
משמע שרואה לומר כאן כמו
שפירשנו שאין לו למנות עד
שמונה אלא עד שבעה
[ולא] צנעוה מונה עם טלן של
יעשה ריב"ז. א"ר הוי
שופרות אצבעי חובה. בשאר
קרבנות (נדבות) כל איה היה
לומר שלף היו (קנין)
[שופרות], שהרי כיון שהן של
במה טעוין סמיכה ואינו
יכול להנחם ביד כהן לקנות לו
קרבנו. מפני תערובת חובה